

Ukrainsk sosiolog mener venstresida må sta

”Må ha uavhengighet”

TVISYN: Ukrainsk venstreside burde tatt et oppgjør med reaksjonære krefter i Majdan-opprøret, mener sosiolog Volodymyr Isjtsjenko. Han advarer også mot en allianse med Vladimir Putin.

Av Jens Malling, Kiev

UKRAINA

Et langt rør fører opp fra den underjordiske perrongen. I flere minutter står passasjerene tett pakket på rulletrappen. Omringet av svakt, gulaktig lys skutter de seg i slitte dunkjaker. Tusenvis av fottrinn vrir gjennom ankomsthallen.

Volodymyr Isjtsjenko venter ved utgangen av metrostasjonen. Mørket faller allerede over det solide stykket sovjetisk infrastruktur. Skikkelsene her oppe i dagen kan fortsatt skilles fra hverandre. En tigger rasler med et par mynter i en papirkopp mens en gruppe gatemusikanter spiller kveldens soundtrack.

Kioskeiere langer begre med tynn kaffe gjennom de små vinduene i bodene. Samtidig spyer en utrangert minibuss eksos inn i menneskemengden.

Rives og slites

Plassen foran metrostasjonen her i Kiev danner sitt eget mikrokosmos av det ukrainske samfunnet. Kaos, forvirring og vilkårlighet kjennetegner det lille universet. Et vell av ulike aktører og motstridende interesser griper inn i og forsvinner mellom hverandre.

Volodymyr Isjtsjenko står stille mens han skuer inn mellom de travle fotgjengerne, som om han leter etter et fast punkt mellom de bevegende kroppene. Som sosiolog er det hans oppgave å prøve å forstå menneskelig handling.

For den 35 år gamle akademikeren betyr det blant annet å forske på og blottlegge de kreftene som river Ukraina fra hverandre. Krefter som siden Majdan-protestene vinteren 2013–2014 har drevet landet inn i borgerkrig, brakt det i økonomisk ruin, revet store områder ut av sentralmaktens kontroll og gitt Det internasjonale pengefondet (IMF) fritt spillerom for å innføre brutale

FAKTA

Ukraina-konflikten:

■ I februar 2014 ble Ukrainas president Viktor Janukovitsj styrtet etter et opprør som startet på Majdan-plassen i Kiev november året før.

■ Russland svarte med å annektere Krimhalvøya mars 2014. Kort tid etter startet prorussiske separatister et opprør øst i Ukraina.

■ Den nye, vestligstøttede ledelsen i Kiev startet en «antiterroroperasjon» mot separatistene. Konflikten har kostet rundt 10.000 mennesker livet, og rundt én million er drevet på flukt. **Kilde: NTB**

sparetiltak som rammer de svakeste.

Ukraina er allerede et av Europas fattigste og mest korrupte land. De voldsomme omveltningene har i tillegg gjort Ukraina til midtpunkt i en nådeløs geopolitisk strid mellom Russland og Vesten om kontroll over landet, ifølge Volodymyr Isjtsjenko. Han har ikke mye godt å si om stormaktens innblanding i Ukrainas interne forhold, og han sympatiserer ikke med noen av sidene.

Nasjonalistisk skille

Isjtsjenko er forfatter av publikasjoner som «Den ukrainske venstresida under og etter Majdan-protestene» og «Ukraina har ikke hatt en virkelig revolusjon, bare en endring av eliten».

– Den progressive venstresida bør verken støtte Vesten eller Russland. Den må utvikle en uavhengig posisjon, sier Isjtsjenko og tar en slurk te på en kafé like ved metrostasjonen og i nærheten av arbeidsplassen på avdelingen for sosiologi på Kievs polytekniske universitet.

Der forsker han på protestbevegelser i Ukraina, særlig Majdan. Da protestene kulminerte i begynnelsen av 2014, bidro Isjtsjenko flittig til den britiske avisa The Guardian, der han analyserte de dramatiske begivenhetene mens de var i gang.

Majdan-opprøret framkalte en motreaksjon: De såkalte

Antimajdan-protestene i den sørlige og østlige delen av landet utviklet seg raskt til en separatistbevegelse. Etter blodige slag og med Russlands hjelp rev industribyene Donetsk og Lugansk seg løs fra Ukraina i 2014.

Selv om det var mange vanlige ukrainere på Majdan, drevet av berettiget harme mot daværende president Viktor Janukovitsjs gjennomkorruperte regime, klarte de ikke å distansere seg fra hardcore ukrainsk nasjonalisme og ekstreme høyrepartier. De utgjorde en radikal minoritet blant demonstrantene.

På samme måte klarte heller ikke Antimajdan å bryte med russisk imperialisme og russiske sjåvinister, som inntok en dominerende posisjon i separatistrepublikkene. Denne utviklingen, som har vært katastrofal for Ukraina, kunne ha vært unngått, ifølge Isjtsjenko:

– Både Majdan og Antimajdan hadde progressive deltakere. Men de forsøkte ikke å overvinne det nasjonalistiske skillet og bli enige om en progressiv agenda. De progressive i de to bevegelsene burde ha artikulert den misnøyen som drev både Majdan og Antimajdan – en misnøye som er felles i både øst og i vest.

Nyliberalt regime

Situasjonen etter de store samfunnsendringene den vinteren betrakter han med sorg og voksende bekymring.

– Til slutt viste de reaksjonære kreftene seg å være overveldende. Det framgår helt tydelig av den politiske utviklingen etter Majdan.

Helt fra begynnelsen var han kritisk til den delen av bevegelsen som gikk inn for assosieringsavtalen med EU, inkludert den såkalte «frihandelsavtalen». At Janukovitsj i siste øyeblikk nektet å signere avtalen, utløste protestene og førte etter få måneder til at regimet falt.

Isjtsjenko beskriver regjeringen som tok over etter Majdan, som et nyliberalt nasjonalistisk regime som er fullstendig avhengig av Vesten.

– Regjeringen treffer ingen viktige beslutninger uten å konsultere høytstående amerikanske embetsmenn som ambassadør Marie Yovanovitsj eller tidligere visepresident Joe Biden. Biden sier selv at han har tilbrakt omkring 1000 timer i telefonen med Ukrainas president Petro

Porosjenko. Og det var i 2015, sier sosiologen.

– Hva får deg til å beskrive den ukrainske regjeringens politikk som nyliberal?

– Makhthaverne legger byrde fra krisa på ryggen av vanlige folk. De har utarmet ukrainerne i en helt uhørt grad. Det foregår slik: Den ukrainske valutaen er nå bare verdt en tredel av verdien i 2013. Prisene på matvarer har steget raskt, men lønningene har ikke økt tilsvarende. Lønningene er nå blant de laveste i Europa, sier Isjtsjenko.

– Dessuten har regjeringen økt prisen på strøm, gass og vann flere ganger. Reallønnen har falt drastisk. En stor del av ansvaret for denne bein-

harde økonomiske politikken ligger hos IMF, som krever disse tiltakene for å gi lån til regjeringen.

Klassekampen har tidligere beskrevet hvordan store deler av milliardlånene fra IMF til Ukraina forsvinner ut av landet igjen og havner i lommene på utenlandske kapitalfond.

– Uten muligheter for å få tilbake kapitalen som forsvinner til utlandet har ikke Ukraina ressurser til utvikling, men må fortsette å ta opp flere og flere lån, sier Isjtsjenko.

Å innføre «reformer»

Siden Majdan-protestene kulminerte, og som en del av omstruktureringen av landets økonomi, har utviklingen i

Volodymyr Isjtsjenko